

MRF 2025.116

Vestre Landsrets dom af 4. november 2025, 4. afd., sag BS-8952/2024-VLR
(Linda Hangaard, Thomas Elholm og Mille Drews Mellbye (kst.))

A (adv. Camilla Refsgaard) mod G og H (adv. Birgitte Nygaard Christensen)

Ejer af landbrugsejendom havde ikke vundet hævd på færdsel over markvej på G og H's landbrugsejendom, da færdsel ikke i alderstid var udøvet med en sådan stadig og regelmæssig karakter, at der var grundlag for hævdserhvervelse.

G erhvervede i 1994 landbrugsejendommen B10, som G's forældre overtog i 1958, hvor der blev opført et husmandssted. På ejendommen var en markvej, der fortsatte ind på naboejendommen G33, som havde selvstændig vejadgang ad vej H. I 2020 erhvervede A ejendommen G33. Efter overtagelsen kørte A med traktor og firehjuls-trækkere over markvejen på G og H's ejendom, og i 2022 fik A miljøgodkendelse efter husdyrbruglovens § 16 til produktion af fjerkræ. G og H gjorde indsigelser mod A's brug af markvejen. Da der ikke kunne opnås en forligsmæssig løsning, anlagde G og H sag mod A med påstand om, at A som ejer af G33 skulle anerkende, at der ikke var vundet færdselshævd på at benytte G og H's markvej med lastbiler, landbrugsmaskiner, personbiler og cyklende og gående færdsel, og med subsidiære påstande for mindre belastende færdsel ad markvejen. A påstod frifindelse. Byretten lagde til grund, at markvejen var markeret på topografiske kort fra før 1922 og frem til 1970, og at A's ejendom i 1923 fik adgang til det offentlige vejnet. På grundlag af bevisførelsen lagde byretten til grund, at markvejen fra 1940'erne til 1980 var benyttet af gående og cyklende og til kørsel med traktor og personbil til G33, at markvejen fra 1970-1985 var brugt af mælketankbilen, når der skulle hentes mælk fra G33, og at markvejen siden 1985 med ujævne mellemrum var anvendt af cyklende og et par gange en personbil som adgang til A's ejendom. Uden byretten tog stilling til, om det var en synbar servitutindretning, fandt byretten, at færdslen over markvejen fra skiftende ejere af G33 ikke havde en sådan intensitet, stadihed og regelmæssig karakter, at betingelserne for hævdserhvervelse var opfyldt, hvorfor G og H

blev frifundet. A ankede til landsretten, hvor der var supplerende bevisførelse. Landsretten lagde på grundlag af bevisførelsen til grund, at der siden 1862 havde været et stykke markvej med nogenlunde samme forløb som i dag, hvor markvejen i den ene ende var forbundet med offentlig vej og i den anden ende forbundet med markvejen over G33 (A's ejendom), at A's ejendom i 1923 fik adgang til offentlig vej, at der i 1883 blev opført bebyggelse på A's ejendom, og at der i 1958 blev opført bebyggelse på G og H's ejendom. Videre lagde landsretten til grund, at det omtvistede stykke af markvejen hovedsageligt havde været benyttet af tidligere ejere af G og H's ejendom, mens den del af markvejen, der var på A's ejendom, havde været benyttet af tidligere ejere af denne ejendom. Landsretten fandt derfor, at den omtvistede del af markvejen måtte anses for en ikke synbar servitutindretning, hvorfor det er reglerne om alderstidshævd, der finder anvendelse. På grundlag af vidneforklaringerne lagde landsretten til grund, at det omtvistede stykke af markvejen frem til 1980'erne havde været benyttet af tidligere ejere af A's ejendom til gående og cyklende færdsel, med personbil og til erhvervsmæssig kørsel med landbrugsmaskiner samt andre lastbiler, når forholdene gjorde en sådan færdsel mulig, men at denne anvendelse kun i begrænset omfang var fortsat efter midten af 1980'erne og efter 2020 mod G og H's protest. Med henvisning hertil fandt landsretten ikke, at A havde løftet bevisbyrden for, at der var vundet færdselshævd, hvorfor landsretten stadfæstede byrettens dom, således at A blev tilpligtet at anerkende, at der ikke var vundet hævd på færdsel over markvejen på G og H's ejendom.

Kommentar: Dommen belyser, hvordan betingelsen om kontinuerlig råden ved færdselshævd omfatter en forholdsvis indgående prøvelse af karakteren af den færdsel, som skal være udøvet i hævdstiden, og hvor hævdstiden i relation til færdselshævd på markveje ofte vil være alderstidshævd. Se uddybende Pagh og Haugsted, *Fast ejendom – regulering og køb*, 4. udg., 2022, s. 813 f.

RETTE I VIBORG DOM

afsagt den 13. februar 2024

Sag BS-12207/2022-VIB

[REDACTED]
(advokat Birgitte Nygaard Christensen)

og

[REDACTED]
(advokat Birgitte Nygaard Christensen)

mod

[REDACTED]
[REDACTED]

Denne afgørelse er truffet af dommer Hanne Fanø.

Sagens baggrund og parternes påstande

Retten har modtaget sagen den 28. marts 2022.

Sagen drejer sig om, hvorvidt sagsøgte kan tilpligtes at anerkende, at sagsøgte ikke har færdselsret over matr.nr. [REDACTED] beliggende [REDACTED], og såfremt sagsøgerne ikke får medhold heri, om færdselsretten omfatter alle færdselsarter eller kun enkelte færdselsarter.

[REDACTED] har nedlagt følgende

PÅSTANDE

Principalt

Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at sagsøgte som ejer af ejendommen [REDACTED], ikke har vundet hævde på færdsel over matr.nr. [REDACTED] beliggende [REDACTED].

Subsidiært

sagsøgte tilpligtes at anerkende, at sagsøgte som ejer af ejendommen [REDACTED], ikke har ret til at færdes over matr.nr. [REDACTED] beliggende [REDACTED], ud over til fods og på cykel.

Mere subsidiært

Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at sagsøgte som ejer af ejendommen [REDACTED], ikke har ret til at færdes over matr.nr. [REDACTED] beliggende [REDACTED], med lastbiler/tankbiler.

Over for sagsøgtes selvstændige påstande nedlægger sagsøgerne følgende påstande:

Påstand 1

Frifindelse

Påstand 2

Frifindelse

Påstand 3

Frifindelse

Påstand 4

Frifindelse

Påstand 5

Frifindelse

[REDACTED] har nedlagt følgende PÅSTANDE:

Frifindelse overfor sagsøgernes påstande.

SELVSTÆNDIGE PÅSTANDE:

Påstand 1:

Sagsøger, [REDACTED], tilpligtes at anerkende, at sagsøgte, [REDACTED], har vundet hævde til at benytte vejen over matr. nr. [REDACTED], beliggende [REDACTED], til færdsel af enhver art.

Påstand 2:

Sagsøger, [REDACTED], tilpligtes at anerkende, at sagsøgte, [REDACTED], har vundet hævde til at benytte vejen over matr. [REDACTED].

nr. [REDACTED] beliggende [REDACTED], til gående og cyklende færdsel, samt til kørende færdsel med personbiler, landbrugsmaskiner og lastbiler/tankbiler.

Påstand 3:

Sagsøger, [REDACTED], tilpligtes at anerkende, at sagsøgte, [REDACTED], har vundet hævde til at benytte vejen over matr. nr. [REDACTED], beliggende [REDACTED], til gående og cyklende færdsel, samt til kørende færdsel med personbiler og landbrugsmaskiner.

Påstand 4:

Sagsøger, [REDACTED], tilpligtes at anerkende, at sagsøgte, [REDACTED], har vundet hævde til at benytte vejen over matr. nr. [REDACTED], beliggende [REDACTED], til gående og cyklende færdsel, samt til kørende færdsel med personbiler.

Påstand 5:

Sagsøger, [REDACTED], tilpligtes at anerkende, at sagsøgte, [REDACTED], har vundet hævde til at benytte vejen over matr. nr. [REDACTED], beliggende [REDACTED], til gående og cyklende færdsel

Det bemærkes, at ovennævnte selvstændige påstande er subsidiære i forhold til hinanden, således at påstand 1 er den primære påstand, påstand 2 den subsidiære, osv.

Retten har bestemt ikke at behandle sagen efter reglerne om småsager.

Dommen indeholder ikke en fuldstændig sagsfremstilling, jf. retsplejelovens § 218 a.

Oplysningerne i sagen

Det fremgår af tingbogen, at [REDACTED] købte landbrugsejendommen beliggende [REDACTED] ved skøde tinglyst den 12. december 1994, og at [REDACTED] den 25. marts 2008 blev tinglyst som medejer af

ejendommen, der omfatter matr. Nr. [REDACTED]. Af BBR registret fremgår det, at denne ejendom blev opført i 1958 i forbindelse med en udstykning af området.

[REDACTED] blev tinglyst ejer af landbrugsejendommen [REDACTED] den 5. februar 2020. Ejendommen er ifølge BBR registret opført i 1883.

Der er enighed om, at [REDACTED] blev anlagt i 1922 eller 1923.

Parterne har fremlagt topografiske kort og fotografier af det omstridte område.

Forligsforslag fremsat af [REDACTED] ved brev af den 26. november 2021 blev ikke accepteret af [REDACTED].

Den 9. marts 2022 meddelte [REDACTED] Kommune efter en høringsrunde [REDACTED] miljøgodkendelse efter Husdyrbrugslovens § 16a til en produktion af [REDACTED] på [REDACTED].

Af den miljøtekniske redegørelse i tilladelsen fremgår bl.a. følgende:

” Selv om en fordeling af transporterne vil være at foretrække, så en vej ikke belastes med al transport, bliver der i det følgende taget udgangspunkt i et worst case scenarie, hvor transporterne foretages af [REDACTED], selv om [REDACTED] rent faktisk benytter [REDACTED] i et vist omfang uanset den foreliggende strid.”.

Afgørelsen er indbragt for Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Forklaringer

[REDACTED] har forklaret, at han er opvokset på [REDACTED], som hans forældre overtog i 1958 og byggede et husmandssted. Matr. Nr. [REDACTED] erhvervede hans forældre i 1981. Jorden blev lagt til [REDACTED], og selve bygningsparcellen blev solgt fra. Fra huset kunne de følge trafikken ad markvejen. Han erindrer ikke at have set lastbiler eller tankbiler køre ad markvejen. Det er et markspor. [REDACTED] købte [REDACTED] før hans forældre. Han drev markerne på hver side af vejen og brugte vejen hen til skellet. Der var da hegn i skellet. Side 122 Han overtog ejendommen i 1994. Jorden blev brugt til at avle foder til dyrene og til afgræsning om sommeren. Han drev jorden fra sin side af skellet og [REDACTED], den tidligere ejer af [REDACTED], drev sin jord fra sin side af skellet. Det var et markspor, som de brugte til at drive jorden fra deres side af skellet. Hans forældre installerede hydranter, der lå hen over markvejen, på højre side af vejsporet set fra [REDACTED]. [REDACTED] brugte også den del af sporet, der lå på hans side af skellet til

sin drift. Han havde ingen interesse i at komme til den anden side af skellet. Side 124 i 2010 havde de renoveret vejen for bedre at kunne komme hen til ensilagestakke og kørte på den med traktor med ensilagevogn. [REDACTED] købte [REDACTED] i 1994. Både han og [REDACTED] flyttede deres stakke ensileret foder hen til skellet. Han har maskinfællesskab med [REDACTED], og de smuttede nedenom ad [REDACTED] med maskinerne, når de skulle låne dem fra hinanden. [REDACTED] har en gang, i 1998 efter at have spurgt om lov brugt vejen til transport af græs og igen for 7-8 år siden. [REDACTED] bor til leje hos [REDACTED], og har oplyst, at han ville være ked af at skulle vidne, hvilket han har respekteret. Der har ikke kørt lastbiler eller tankvogne på vejen i [REDACTED] ejertid til 2020. Der er kommet nogen gående på vejen, bl.a. soldater på øvelse og nogen på mountainbike som motionister.

Hydranterne ligger synlige på marken, og man kører ikke hen over disse af respekt for hinanden.

Han har arbejdet på [REDACTED] i 6 måneder i 1985/86. Han så da ikke nogen gennemkørsel over skellet. Da var ejeren [REDACTED]. Da blev vejen også brugt af hver ejer på hver sin side af skellet. [REDACTED] havde også kvæg, så i perioder var der også hegn ved skellet. [REDACTED] ejede [REDACTED] fra 1970 til 1980 og har ikke brugt markvejen. Fra skole kørte han heller ikke ad markvejen, da den var så dårlig stand.

[REDACTED], hans farbror har fortalt, at han kørte mælketankbil for Højslev mejeri bl.a. til [REDACTED] i 1976 til 1979. Markvejen er ikke blevet brugt til kørsel med mælketankbilen.

I 2020 købte [REDACTED] [REDACTED], og herefter brugte han vejen til kørsel med 4 hjulstrækker og traktor fra april 2020. [REDACTED] kørte ind fra [REDACTED] ad markvejen med traktor. Han var ved at lægge kartofler. [REDACTED] spurgte til vejens benyttelse og han indhentede svar fra [REDACTED]. [REDACTED] begyndte at bruge markvejen til trafik til firhjulstrækker og traktorer og lagde grus ud. Han har mødt [REDACTED] flere gange i marken, og de har haft møde, hvor de har drøftet, om tvisten kunne løses i mindelighed. Allerede nu kører der betydeligt flere lastbiler ad [REDACTED] end før 2020. Som vejen er nu, har den ikke en stand, der er egnet til kørsel med lastbiler.

[REDACTED] har forklaret, at han fra 2000 til 2004 arbejdede for [REDACTED]. I 2008 købte han sig ind i ejendommen [REDACTED]. Markvejen var hegned ind og der gik kreaturer. De kørte på mindre traktorer på markvejen. Han har set lokale gående og cyklende på markvejen. Han har ikke set ejeren af [REDACTED] bruge markvejen udover de to gange, han bad om lov, senest i 2007/08. De mødtes tit med [REDACTED] ved skellet, hvor de læssede foder. Så stod de og talte sammen ved skellet. Når han og også [REDACTED]

skulle låne maskiner hos hinanden, kørte de nedenom og op til ad . Efter købte , har han køre med 4 hjulstrækker og traktor. Han er født i , men har ikke kendskab til brug af vejen før, han begyndte at arbejde for . Det hegn, der var sat op i skellet, var monteret fra april til efteråret. Han husker ikke, om der var sat et ledhåndtag i, så leddet kunne åbnes hen over markvejen.

har forklaret, at han er født i 1960 i . Han er landmand og købte i 2020 af . Han besigtigede ikke vejforholdene eller spurgte ind til det inden købet. Han kørte på markvejen. Den har altid været der, og han kørte på vejen på cykel og knallert og også i bil. Det var en naturlig vej, når man kom fra søen. De havde ikke noget at bruge vejen til, før han købte ejendommen i 2020. Han husker kun vejen som en vej de nemt kunne cykle på. At vejen er våd, er kommet de sidste 10 år, fordi ejerne på begge sider af skel har lagt ensilage på den. Så blev vejen blævret og er nu uegnet til lastbilkørsel. Siden 2020 har han brugt vejen til kørsel med majs. Det er nemmere at køre ad markvejen, når de skal køre gylle til bl.a. Miljøgodkendelsen er indbragt for Miljøklagenævnet. Han har brugt vejen til traktorer og andre landbrugsmaskiner. har i 40 år haft jagten på har set en postbil på vejen og har selv kørt på markvejen med personbil. Han har ikke set, at modparten har lagt hindringer i vejen for hans brug af markvejen.

har forklaret, at hun er mor til . Hun har boet på fra 1958 til 1994. i 1981 tilkøbte de matr. Nr. hvor markvejen ligger. Vejen kunne de se fra stuehuset og lagde mærke til eventuel trafik på vejen. Markvejen blev brugt ved pasning af ejendommens jorde og kvæg. Når de brugte markvejen, stoppede de op ved skellet til . Hun kan ikke huske, at personer fra har kørt med lastbiler eller landbrugsmaskiner, mælkebiler eller postbiler på deres markvej. Vejen blev brugt til gående og cyklende færdsel, også af vidnet og hendes familie. De skulle tage det hegn ned, som var sat op i skel for at kunne køre hele vejen hen til . En sjælden gang har hun set en personbil køre på vejen. Hun husker svagt tidligere ejere af . Hendes svoger har kørt mælketankbil i området.

har forklaret, at han har boet på fra 1958 til 1971 eller 1973. Han er født i 1951. Hans forældre drev landbrug fra den tilhørende jord. Fra køkkenet kunne man se markvejen. Han har ikke set noget trafik af nogen betydning på markvejen. Han har ikke set daværende ejere af bruge vejen. Han har ikke set færdsel med landbrugsmaskiner, traktorer eller lastbiler på vejen. Han har set personbiler på vejen. En af de 3 døtre af parret på var flyttet hjemmefra, og var gift med en man, der arbejdede på og de kørte enkelte gange på markvejen i en periode. Der var diger på begge sider af markvejen og frem til

skellet med en højde på 1 meter. Vejen var en jordvej. Både de og ejeren af [REDACTED] brugte markvejen op til skel, men ikke hen over skel. Han har set i [REDACTED] at indkørslen til [REDACTED] blev anlagt i 1922 eller 1923. Markvejen var spærret af med tråd ind til naboen, morgen og aften, når der var kvæg på græs, og de skulle ind og malkes.

[REDACTED] har forklaret, at hun er søster til [REDACTED]. Hun er født i 1959. Hun husker markvejen tydeligt. Hun flyttede fra [REDACTED], da hun fyldte 19 år. Hun er født i 1959. Hun husker markvejen tydeligt. Hun deltog i driften af ejendommen og kom meget på markvejen. Hendes værelse lå på 1. sal, hvor der var udsigt til vejen. Fra 1975 til 1978 gik hun i gymnasiet i [REDACTED]. Alt i alt valgte hun at køre en omvej for at komme til gymnasiet, da markvejen ikke var en mulig transportvej med knallert. Der var trådhegn med håndtag hen over vejen ved skellet. Dette var af hensyn til de dyr, der gik på marken. Der er sjældent kommet en personbil ad markvejen, men ikke tank- eller lastbiler. Hun ved ikke, hvem der var fører af personbilerne. En gang imellem var der soldater fra Skive kaserne, der kørte i tanks hen over marken. Hun har ikke set lastbiler eller større landbrugsmaskiner køre ad markvejen.

Hun synes ikke, at vejen i ekstrakten side 139 så sådan ud. Der var mere græs og mere hjulspor. Vejen ser mere fremkommelig ud, end da hun boede på [REDACTED].

[REDACTED] har forklaret, at han er født i 1975 og har boet på [REDACTED] fra 1976 til 1993/94. Han har arbejdet hos [REDACTED] far fra han var 10 år som hjælp til at passe dyr og marker. Han sluttede i 1989/90. Da han startede, kunne de kun komme hen til skellet til [REDACTED]. Der var en lille vej hen til skellet, som de brugte til at betjene markerne. Da var der skov i det mørke felt nord for markvejen. Så fik han arbejde hos [REDACTED] og var med til at passe markerne og dyrene bl.a. på [REDACTED] sammen med sin bror og senere med sin far. De har aldrig kunnet køre over markerne fra [REDACTED] til [REDACTED]. Der var ingen, der kørte den vej. [REDACTED] var den eneste vej til og fra [REDACTED], frem og tilbage. Fra [REDACTED] kunne de se, at al trafik, både mælke- og postbiler kom via [REDACTED]. Dengang kunne man ikke køre ad den såkaldte markvej, og han har aldrig set nogen køre den vej. De kørte hen til det læbælte, der var i skel og ikke videre hen over skel. Der var noget, men ikke en vej, men bare vandhuller og køer, der gik henover. Det var blæver. Man kunne ikke komme forbi gravhøjene.

[REDACTED] har forklaret, at han har boet på [REDACTED] i 40 år. Herfra kunne de i de første 20 år og efterfølgende om vinteren se indkørslen til [REDACTED]. Han har set mælke- og postbiler køre op til [REDACTED]. Han passer markvejen flere gange om dagen, og har set traktorer bl.a. med [REDACTED] som fører på markvejen. Markvejen består af et par hjulspor. Han hu-

sker [REDACTED] og [REDACTED], der tidligere ejede [REDACTED]. Han har ikke set dem køre ad markvejen.

[REDACTED] har forklaret, at hun har boet sammen med forrige vidne på [REDACTED] i 40 år. Hun går jævnligt siden slutningen af 80'erne tur med sin hund bl.a. på markvejen. Hun går ligesåvel fra [REDACTED] til [REDACTED] som omvendt. Vejen var og er et par hjulspor med huller. Før 2020 var der et godt stykke med græs og ukrudt i skellet. Mellem træer og buske i læhegnet var der et stort et stykke med ukrudt. Hun gik igennem. Der var ikke spor af kørsel med landbrugsmaskiner på vejen over skellet. På begge ejendomme havde man køer, og på begge ejendomme kørte man frem til skellet. Hun har set mælke- og postbiler køre ind og ud til [REDACTED] via [REDACTED].

[REDACTED] har forklaret, at han er født i 1945. Hans far købte [REDACTED] i 1928 til 1970. Hans far hed [REDACTED]. Han boede på ejendommen, indtil han begyndte på universitetet i 1960. En stor del af ejendommen, ca. 40 % var hede, og vejen gik mellem heden, der blev opdyrket af hans far og landbrugsjorden. Der var ca. 1,2 kilometer op til [REDACTED]. Stikvejen, som de kaldte [REDACTED], var nok 2,5 km. kortere, når man skulle op til [REDACTED] end vejen nedenom ad [REDACTED]. Der var både mejeri og foderstofforretning i [REDACTED]. Mælkemanden kørte i hvert fald fra 1950 til 1970 til [REDACTED] via [REDACTED] hver dag, nogle gange flere gange om dagen, bl.a. fordi kærnemælken skulle retur. Foderstoffirmaet brugte [REDACTED] til transport frem og tilbage. Derudover brugte de vejen, når de skulle besøgt familie i [REDACTED] og foretage indkøb i [REDACTED]. De kørte i familiens bil købt i 1934. Det var en chevrolet. Han brugte også vejen som skolevej fra 1952 til og fra skolen i [REDACTED]. Hans søskende brugte tilsvarende vejen til skole fra starten af 40'erne. De gik eller cyklede til skole. Det var en fornuftig vej. Vejen blev vedligeholdt løbende med grus. Vejen blev også brugt til landbrugsmaskiner, bl.a. når de skulle til service ved smeden i [REDACTED], eller når vidnets far skulle låne landbrugsmaskiner til sin bror i [REDACTED].

[REDACTED] har forklaret, at hans forældre drev [REDACTED] fra 1970 til 1980. Han boede på ejendommen, fra han blev født i 1961. Hvis de skulle besøge folk i [REDACTED], benyttede de markvejen. Ligeså ved besøg fra [REDACTED] eller når de skulle handle ind eller hente varer, kraftfoder i foderstofforretningen, ca. en gang hver anden måned. De brugte cykel til skole i [REDACTED] og traktor med vogn til indkøb i foderstofforretningen. Mælketankbilen kom dagligt ind ad markvejen. Når de skulle have kreaturer, kom de også den vej. Vejen var nogenlunde om sommeren, om vinteren var den dårlig, når det regnede. Så kom de mark sten i. De holdt vejen vedlige efter behov. De drøftede ikke brugen af vejen med indehaveren af [REDACTED], som var [REDACTED]. Gravhøjene var ikke til hinder for, at man kunne færdes på markvejen. Hans far ryddede sne hele markvejen igennem med traktoren. Hans far og også [REDACTED] havde begge kvæg.

har forklaret, at hun siden 1988 har boet . Fra husets køkken kan hun se ud på markvejen. Hun ser sjældent gående, cyklende på vejen. Hun har en gang set en personbil sidde fast på området, så de måtte have hjælp fra en traktor. Hun har heller ikke set mælketankbiler eller postbiler på markvejen.

Hun har før 2020 set køre på vejen. Siden 2020 har hun set traktorer fra en maskinstation køre majs og gyllevogne med gylle til og så, at vognene kom tomme tilbage.

har forklaret, at han har ejet fra 1986 til 1993. Han boede ikke på ejendommen, men dyrkede jorden og holdt kvæg. og hans 4 sønner passede ejendommen. Han kom selv på ejendommen hver dag. Han brugte markvejen til kørsel med landbrugsmaskiner. Han drev samtidig maskinstation. Ved at bruge markvejen sparede han et par kilometer, når de skulle til . Posten og lastbilen fra foderstofforretningen brugte også vejen. Han husker ikke, om mælkebilen brugte markvejen. Han har også selv kørt på markvejen til ejendommen med personbil, sidst i 2023. Vejen var egnet til denne kørsel. Da han var ejer, skrabte de vejen og lagde nok en gang grus på helt ud til asfaltvejen, også på sagsøgernes del. Han tror, at han talte med far, om grusning af vejen. Om vinteren ryddede de vejen for sne i nødvendigt omfang. Han dyrkede korn og roer op til skellet. Der var skov til venstre ved siden af vejen langs skellet, men den ryddede de omkring 1990. Kvæget gik på hver side af vejen og ikke ind i skoven. Han husker ikke, om der gik kvæg på sagsøgernes marker. Der var en gang spændt tråd langs skellet på sagsøgernes ejendom. Der var diger langs det levende hegn, men ikke hen over markvejen.

har forklaret, at han 12. maj 1973 startede som mælketankchauffør ved , senere . Han sluttede i 1985. Så han var nede ved hver dag bortset fra et par måneder om vinteren i et par år. Han kom dog også til ejendommen om vinteren efter invitation til kaffe og levering af kærnemælk til den daværende ejer hustru. Så kørte han ad , da markvejen ikke var egnet om vinteren. Mælkebilen var en 2 akslet senere en 3 akslet bil. De kørte altid ud ved , når de kom fra så vidt det var muligt. Dengang fik de mere sne end nu og der kunne stå en sø af vand ved gravhøjen, så de ikke kunne køre ad markvejen. Så kørte de ad . I starten kørte de ind fra og ud via markvejen, senere kørte de ad markvejen både ud og ind til .j. Vejen var ikke den bedste, og der var en frygtelig op- og nedkørsel ved . Sådan var markveje dengang. Han kom en gang dagligt, og posten kørte også ad markvejen. Ved gravhøjen holdt han mange gange og spiste sin madpakke, og der kom mange forbi, bl.a. elektrikerer. Han har også set daværende ejer af , dog mest hans kone, dag-

ligt kørte på markvejen. Han kender [redacted] familie fra private sammenkomster og campingture. Landbruget på [redacted] var betydeligt mere effektivt i forhold til driften af [redacted].

Flere gange har der været trådhegn spændt over markvejen, som han så blot tog ned, når han skulle passere.

[redacted] har forklaret, at han er født i 1940. Han er født i [redacted]. Han overtog fødegården [redacted], beliggende på [redacted], lige overfor [redacted] i 1966. Han solgte gården til sin søn i 2005. Han bor nu i [redacted], men er ude og hjælpe på gården hver dag. I hans barndom var [redacted] den eneste, der havde udkørsel til [redacted]. Daværende ejer var [redacted], som havde 4 børn. Han fulgtes ad med [redacted] 3 døtre til skole i [redacted]. Børnene kom ud fra markvejen. Var det regnvejr, kørte [redacted] børnene ad markvejen til skole og kørte også ad markvejen, når han havde ærinder i [redacted] bl.a. på mejeriet. [redacted] havde uden tvivl udkørsel til [redacted], og det var altid den vej, de brugte. Først i 40'erne kørte mælkekusken ad markvejen. I 50'erne kørte mælkekusken, [redacted] hen ad markvejen i et par år. [redacted] kørte med mælkebil ad markvejen frem til 1958. Markvejen blev også brugt af medhjælperne på [redacted] gård. Det var nemmest; man sparede flere kilometer ved at bruge markvejen.

Parternes synspunkter

[redacted] har i deres påstandsdokument anført:

" ...

ANBRINGENDER:

Til støtte for den nedlagte påstand gør sagsøgerne følgende anbringender gældende.

Færdselsret over sagsøgernes ejendom ikke bevist:

Det kan lægges til grund, at sagsøgte ikke har tinglyst færdselsret over sagsøgernes ejendom, og at der allerede er fornøden vejadgang til sagsøgtes ejendom via [redacted]

Sagsøgte har ikke godtgjort at have vejret på andet grundlag.

Sagsøgerne bestrider, at sagsøgte har vundet hævde på færdsel over sagsøgernes ejendom.

Sagsøgte har ikke dokumenteret, at tidligere ejere af [redacted] har anvendt markvejen over sagsøgernes ejendom kontinuerligt og med tilstrækkelig synlighed og intensitet i hævdstid.

Den sporadiske færdsel, der måtte have fundet sted har ikke haft en sådan synlig, stadig og regelmæssig karakter, at den kan danne grundlag for en hævds erhvervelse.

Det er sagsøgte, der som hævdbende har bevisbyrden for, at hævdsbetingelserne er opfyldt.

Færdsel, der er sket i henhold til aftale eller vejrettigheder på andet grundlag, kan ikke danne grundlag for hævds erhvervelse, da den pågældende færdsel i så fald ikke kan anses som uberettiget.

Hvis færdsel i en eller flere perioder er sket efter aftale eller vejrettigheder på andet grundlag, er der ikke tale om uberettiget brug, og den eller de pågældende perioder tæller i så fald ikke med i hævdstiden.

Det afgørende for opnåelsen af hævdsret er, at færdslen er sket uberettiget, kontinuerligt, intensivt og synligt i hævdstid.

Den af sagsøgte påståede færdsel fra tidligere ejere af [REDACTED] over sagsøgernes markvej har ikke været kendelig for sagsøgerne eller de tidligere ejere af sagsøgernes ejendom. Sagsøgte skal derfor dokumentere, at der har været uberettiget, kontinuerlig og intensiv færdsel i alderstid over sagsøgernes markvej.

Uanset om sagsøgte skal dokumentere, at den påståede færdsel er sket i alderstid eller ordinær hævdstid, kræves der et sikkert grundlag, herunder entydige vidnesbyrd, for at konstatere en hævdvunden færdselsret. Der foreligger ikke et sådant sikkert grundlag.

Sagsøgte har ikke løftet bevisbyrden for, at betingelserne for at vinde hævd er opfyldt.

Sagsøgerne ejendomsret må således respekteres fuldt ud, medmindre sagsøgte løfter bevisbyrden for, at sagsøgte har vundet hævd.

Hævdgrundlag bestrides:

Sagsøgte har gjort gældende, at der var vundet hævd til færdsel over matr.nr. [REDACTED] "endda længe før 1958", hvor sagsøgernes ejendom [REDACTED] blev opført.

Sagsøgte har ikke dokumenteret, at der er vundet hævd inden 1958, og det bestrides at bevisbyrden herfor er løftet.

Selv hvis der var grundlag for hævds erhvervelse inden 1958, ville en sådan hævd være bortfaldet som følge af manglende udnyttelse, passivitet og/eller frihedshævd.

Sagsøgerne gør gældende, at den omstændighed, at der er indtegnet et vejforløb over matr.nr. [REDACTED] på ældre kortbilag, ikke udgør dokumentation for, at hævdsbetingelserne er opfyldt, herunder at tidligere ejere af [REDACTED] har færdedes uberettiget (og synbart) over matr.nr. [REDACTED],

endsige at tidligere ejere af matr.nr. [REDACTED] har haft anledning til at imødegå en uberettiget færdsel.

Færdsel på grundlag af aftale eller andet retsgrundlag kan ikke danne grundlag for hævds erhvervelse.

Det må lægges til grund, at adgangsvejen til [REDACTED] også på tidspunktet for opførelsen af sagsøgernes ejendom i 1958 forløb via [REDACTED] som i dag.

Ingen særlig og selvstændig interesse:

Der findes allerede fornøden vejadgang til sagsøgte ejendom [REDACTED], og sagsøgte/tidligere ejer af ejendommen [REDACTED] har ikke haft en sådan særlig eller selvstændig interesse i at færdes over ejendommen [REDACTED], at der er grundlag for hævds erhvervelse.

Den omstændighed, at sagsøgte som ny ejer af ejendommen [REDACTED] siden 2020 har planer om at udvide og/eller ændre anvendelsen af ejendommen [REDACTED] og i den forbindelse ønsker en yderligere udbygget vejadgang til [REDACTED] over sagsøgernes ejendom kan ikke føre til hævds erhvervelse.

Da ejendommen [REDACTED] allerede har en tilstrækkelig adgangsvej, må det også af den grund bør afvises, at sagsøgte har vundet hævds på færdsel over sagsøgernes ejendom.

Færdsel til fods og på cykel:

Sagsøgerne ikke på noget tidspunkt har haft indvendinger mod, at sagsøgte færdes til fods eller på cykel over sagsøgernes markvej.

Dette beror imidlertid ikke på en hævds vunden ret, men på sagsøgernes accept af en sådan færdsel, jf. også bilag 5.

Dertil gøres det gældende, at hævds alene kan vindes ved uberettiget råden/færdsel, og at færdsel til fods eller på cykel over sagsøgernes markvej ikke kan anses som uberettiget.

Markvej uegnet til sagsøgte planlagte færdsel:

Det kan lægges til grund, at markvejen over sagsøgernes ejendom er aldeles uegnet til færdsel med lastbiler/tankbiler, og at det vil kræve en større udvidelse og ændring af markvejen for at kunne tåle den af sagsøgte ønskede færdsel. Det gøres gældende, at sagsøgte under ingen omstændigheder kan vinde hævds til sådanne vidtgående rettigheder over sagsøgernes ejendom.

Det fastholdes, at sagsøgte under ingen omstændigheder kan have opnået en mere vidtgående færdselsret, end forholdene i marken tilsiger, herunder ret til en vejadgang med en større bredde eller en anden be-

skaffenhed end den aktuelle markvej. Der vil alene kunne vindes hævd til den type færdsel, som dokumenterbart er udøvet.

Det gøres gældende, at den af sagsøgte planlagte, intensiverede brug af sagsøgernes markvej er uberettiget, ligesom sagsøgte ikke har ret til at ændre markvejens beskaffenhed eksempelvis ved udlægning af grus som sket.

Sagsøgte kan under ingen omstændigheder have vundet hævd på en intensiveret og udvidet anvendelse, der forudsætter og/eller nødvendiggør renovering og vedligeholdelse af sagsøgernes markvej.

Forsøg på forlig:

Sagsøgerne har flere gange – pr. kulance og af hensyn til naboskabet – tilbudt sagsøgte forskellige løsningsforslag både forud for og under nærværende retssag, jf. bilag 10 og bilag 13.

Sagsøgte har ikke været interesseret i dette.

Sagsøgerne gør gældende, at dette bør tillægges omkostningsmæssig betydning.

..."

█ har i sit påstandsdokument anført:

" ...

ANBRINGENDER:

Til støtte for de nedlagte påstande gøres det gældende, at sagsøgte, og tidligere ejere af sagsøgtes ejendom, beliggende █, har benyttet vejen hen over matr. nr. █.

Det gøres gældende, at vejen udgør en synbar indretning, og at brug af vejen i en periode på 20 år er tilstrækkelig til, at vejret er opnået ved hævd. Subsidiært gøres det gældende, at vejen tillige er benyttet i alderstid.

Det gøres gældende, at vejen er anvendt til såvel gående, cyklende og kørende færdsel, herunder såvel privat som erhvervsmæssig, til og fra ejendommen beliggende █.

Det gøres gældende, at brugen af vejen er sket på en sådan måde, herunder henset til kontinuitet og omfang, at betingelser for opnå vejret ved hævd på matr. nr. █, er opfyldte.

Det gøres i den forbindelse gældende, at hævd er opnået af de tidligere ejere af ejendommen █, allerede længe før nuværende beboelse på ejendommen █.

blev etableret, og at brugen af vejen - såvel før 1958 som efter – er sket uden aftale herom.

Det gøres endvidere gældende, at en ret til færdsel udvides i takt med samfundsudviklingen, og at der således ikke er nogen begrænsninger i den ret til færdsel, som sagsøgte har opnået ved hævde.

Det gøres således gældende, at vejen må benyttes til færdsel af enhver art, herunder med personbiler, landbrugsmaskiner og lastbiler/tankbiler, samt gående og cyklende færdsel.

Det gøres således gældende, at vejen også fremadrettet må anvendes til færdsel med erhvervsmæssige køretøjer, og at retten til at udøve færdsel på en vej tillige følger samfundsudviklingen.

Det gøres således samlet gældende, at de til enhver tid værende ejere af sagsøgte ejendom, beliggende [redacted], ved hævde har opnået ret til færdsel på vejen over matr. nr. [redacted].

Det bestrides, at den opnåede hævde/vejret skulle være bortfaldet som følge af manglende udnyttelse/passivitet/frihedshævde, hvilket ikke er dokumenteret af sagsøger.

Det gøres gældende, at når sagsøgte har vundet hævde til færdsel over matr.nr. [redacted], da kan en sådan hævdevunden ret alene ophøre, såfremt betingelserne om frihedshævde er opfyldt, hvilket ikke er tilfældet.

Sagsøgers anbringender bestrides i sin helhed.
..."

Parterne har under hovedforhandlingen nærmere redegjort for deres opfattelse af sagen.

Rettens begrundelse og resultat

På de topografiske kort fra perioden før 1922 og tillige efter dette tidspunkt frem til 1970 ses det omstridte vejforløb markeret med stiplede linjer. Desuden ses et vejforløb markeret fra [redacted] ejendom, det nuværende [redacted], da benævnt [redacted] til [redacted], beliggende ved siden af det nuværende [redacted], der beboes af vidnerne [redacted].

Det kan lægges til grund, at [redacted] ejendom senest i 1923 fik adgang til det offentlige vejnet via anlæggelsen af [redacted].

På fotografierne af området fra 1954, 1995, 1999 og senere år frem til 2020 ses det omstridte vejforløb som en lysere stribe af vekslende intensitet frem mod det levende hegn, der går langs skellet mellem parternes ejendomme.

██████████ har påstået, at han har vundet hævde til i et i de enkelte påstande nærmere angivet omfang at færdes ad en markvej hen over ██████████ ejendom.

Det er derfor ██████████, der må bevise, at betingelserne for hævds erhvervelse er opfyldt.

Efter vidneforklaringerne kan det lægges til grund, at markvejen fra omkring 1940 og frem til begyndelsen af 1980'erne har været benyttet af cyklende og gående trafik, til kørsel med traktor og personbil til og fra ejendommen ██████████ samt i årene fra starten af 1970'erne til ca. 1985 i hvert fald i sommerperioden blev anvendt dagligt af mælketankbilen, når der skulle hentes mælk fra besætningen på ██████████.

Videre kan det lægges til grund, at der siden og frem til ██████████ erhvervede ejendommen i 2020 med ujævne mellemrum har været cyklende og gående og et par gange en personbil, der har benyttet markvejen. Markvejen har iøvrigt været benyttet af hver af parterne på deres side af det levende hegn til udførelse af opgaver forbundet med driften af landbrugsejendommene.

Uanset om markvejen kan anses som en synbar eller usynbar indretning, finder retten det herefter ikke godtgjort, at den beskrevne færdsel har haft en sådan intensitet, stadighed og regelmæssig karakter af nogen art færdsel, at betingelserne for hævds erhvervelse er opfyldt.

██████████ frifindelsespåstand tages derfor til følge.

Sagsomkostningerne er efter sagens værdi, forløb og udfald fastsat til dækning af advokatudgift med 35.000 kr., af retsafgift med 750 kr. og af øvrige udgifter med 2.384,70 kr., i alt 38.134,70 kr.

THI KENDES FOR RET:

██████████ frifindes.

██████████ skal til ██████████ betale sagsomkostninger med 38.134,70 kr. kr.

Beløbet skal betales inden 14 dage.

Sagsomkostningerne bliver forrentet efter rentelovens § 8 a.

VESTRE LANDSRET DOM

afsagt den 4. november 2025

Sag BS-8952/2024-VLR
(4. afdeling)

[REDACTED]
[REDACTED]

mod

[REDACTED]
(advokat Birgitte Nygaard Christensen)

og

[REDACTED]
(advokat Birgitte Nygaard Christensen)

Retten i Viborg har den 13. februar 2024 afsagt dom i 1. instans (sag BS-12207/2022-VIB).

Landsdommerne Linda Hangaard, Thomas Elholm og Mille Drews Mellbye (kst.) har deltaget i ankesagens afgørelse.

Påstande

Appellanten, [REDACTED] har gentaget sine påstande for byretten om principalt, at indstævnte, [REDACTED] tilpligtes at anerkende, at [REDACTED] har vundet hævde til at benytte vejen over matr.nr. [REDACTED], beliggende [REDACTED], til færdsel af enhver art.

Subsidiært, at [REDACTED], tilpligtes at anerkende, at [REDACTED] har vundet hævde til at benytte vejen over matr.nr. [REDACTED], beliggende [REDACTED], til gående og cyklende færdsel, samt til kørende færdsel med personbiler, landbrugsmaskiner og lastbiler/tankbiler.

Mere subsidiært, at [REDACTED] tilpligtes at anerkende, at [REDACTED] har vundet hævde til at benytte vejen over matr.nr. [REDACTED], beliggende [REDACTED], til gående og cyklende færdsel, samt til kørende færdsel med personbiler og landbrugsmaskiner.

Mere subsidiært, at [REDACTED] tilpligtes at anerkende, at [REDACTED] har vundet hævde til at benytte vejen over matr.nr. [REDACTED], beliggende [REDACTED], til gående og cyklende færdsel, samt til kørende færdsel med personbiler.

Mest subsidiært, at [REDACTED] tilpligtes at anerkende, at [REDACTED] har vundet hævde til at benytte vejen over matr.nr. [REDACTED], beliggende [REDACTED], til gående og cyklende færdsel

[REDACTED] har påstået dommen stadfæstet.

Forklaringer

[REDACTED] har afgivet supplerende forklaring.

[REDACTED] har endvidere afgivet forklaring.

[REDACTED] har supplerende forklaret, at han ikke bor på [REDACTED]. Han bruger for tiden ejendommen til planteavl. Ejendommen har også været lejet ud til den tidligere ejer til kvægdrift. Det ophørte for 2 år siden. Der er ikke kreaturer på ejendommen i dag. Han har brugt markvejen til det, som også fremgår af hans forklaring for byretten. Det begyndte, da han overtog ejendommen. De har også en ejendom i [REDACTED], og de bruger derfor markvejen, når de kører ned for at se til afgrøderne på ejendommen ved [REDACTED]. Det er den korteste vej dertil. Brugen af vejen afhænger af årstid og vækstsæson. I høstperioder bruger de markvejen til bl.a. kørsel med mejetærsker og korn. De bruger også vejen, hvis de skal køre gylle til [REDACTED].

Han bruger vejen ca. en gang om ugen, men mere i høstperioderne. [REDACTED] er bekendt med, at han bruger vejen. Han mødte på et tidspunkt tilfældigvis [REDACTED] på markvejen. De drøftede vejforhol-

dene. Han foreslog, at vejen skulle ordnes. Det var [REDACTED] ikke stemt for. Dermed startede sagen. Han har aldrig spurgt om lov til at bruge vejen. Det har han ikke set nogen grund til. Det var naturligt at bruge vejen, f.eks. når de kom fra [REDACTED] og skulle til [REDACTED].

Han er født og opvokset i [REDACTED]. Han har nok været 12-14 år, da han første gang kørte på markvejen på cykel. Vejen har altid været synlig. Han købte ejendommen af [REDACTED]. Han talte ikke med [REDACTED] om markvejen i forbindelse med købet, men [REDACTED] har sagt, at han har brugt vejen 3-5 gange om året. [REDACTED] bor fortsat til leje hos ham på [REDACTED]. Han ved ikke, om [REDACTED] har et maskinfællesskab med [REDACTED].

Han har fået afslag fra myndighederne på produktion af [REDACTED]. Han ved ikke, hvad der herefter skal ske med ejendommen, men han påtænker at indsende en ny ansøgning. Markvejen er vigtig bl.a. af hensyn til [REDACTED], som dermed får mindre trafik. Man belaster ikke nogen, når man bruger markvejen.

[REDACTED] har supplerende forklaret, at han er født i 1967 og vokset op på [REDACTED]. Han har haft sin daglige gang på stedet indtil 1984-85, hvor han kom ud at tjene på en naboejendom. Mens han boede hjemme, blev markvejen ikke brugt af andre end dem, som havde et ærinde. Det var [REDACTED], som dyrkede markene på hver side af vejen frem til skellet. Han kom på landbrugsskole i 1985 og havde weekendarbejde for ejerne af [REDACTED]. Han kørte via [REDACTED] og brugte den officielle vej, fordi markvejen var i dårlig forfatning, og den daværende ejer havde kreaturer på markerne. Tankbilen og postbilen kom også ad den officielle vej. Al trafik foregik via den officielle vej. Der har gennem årene været militærøvelser i området, og soldaterne har marcheret på vejen. I de senere år har markvejen også været brugt af gående og folk på mountainbike. Den nuværende ejer bruger markvejen til traktorkørsel.

Indtil han overtog ejendommen fra sine forældre i 1994, kom han løbende på besøg hos dem. Færdslen på markvejen har været uforandret. Den blev ikke benyttet. Han mener, at [REDACTED] overtog [REDACTED] i 1993. [REDACTED] drev stedet med ca. 50 malkekøer. Der blev ofte brugt elhegn på markvejen på grund af kreaturdrift. Ukrudtet stod højt, og der var ikke kørende færdsel hen over skellet, men markerne op til skellet blev dyrket fra hver sin side. De benyttede hver deres stykke af markvejen, når de skulle dyrke deres respektive marker.

På ortokortet fra 1995 kan man se, at markerne blev drevet op til skellet. På ortofotoet fra sommeren 1999 ses tydeligt skellet ved læbæltet, og at markerne blev drevet fra hver sin ejendom. Der var et hegn i skellet. Hans forældre etablerede kunstvanding på markerne. Der blev etableret hydranter for hver 50 me-

ter. De blev anbragt på den ene side af vejen. Derfor blev der lagt slanger hen over vejen, når der skulle vandes på den anden side. Det betød, at man ikke kunne køre på vejen, fordi det ville ødelægge slangerne.

På ortofotoet fra sommeren 2010 fremstår markvejen mere lys eller hvid. Det skyldes, at de renoverende den, så de kunne hente foder, der var anbragt på området. ■■■ hentede også foder fra sine ensilagestakke, men han brugte sit eget vejstykke. Af oversigtskortet kan man se, at der er opsat ensilagestakke på begge sider af skellet. De brugte hver deres del af markvejen frem til skel. ■■■ har desuden i 1997-1998 to gange spurgt om lov til at bruge deres stykke af markvejen. Et par dage senere fik han en flaske snaps af ■■■ som tak. ■■■ har også spurgt om lov til at bruge deres stykke af markvejen i forbindelse med, at der skulle snittes majs. Det er 8-10 år siden. Herudover har han ikke set ■■■ bruge vejen. Han mødte tilfældigvis ■■■ på markvejen, da han var ved at sætte kartofler. Det var i 2020, vist nok medio april. ■■■ spurgte til vejretten, og om man måtte køre der. Han lovede at undersøge det og henvendte sig til ■■■. Han vendte senere tilbage til ■■■ med svaret.

Huset, som ses i baggrunden på fotoet på ekstraktens side 179, er ■■■. På det tidspunkt, hvor fotoet blev taget, har ■■■ prøvet at renovere vejen. Det skyldtes, at ■■■ skulle køre majs til biogasanlægget. ■■■ havde ikke spurgt om lov til at bruge vejen. Fotoet på ekstraktens side 180 er taget fra den modsatte vinkel og viser retningen mod skellet til ■■■. Man kan af fotoet se, at vejen bliver brugt. Han bruger selv markvejen, bl.a. når der skal hentes foder. ■■■ bruger den også. Man kan på fotoet se, at nogen har været ved at renovere vejen. Han har ikke selv smidt grus på.

De fire øverste fotos, som ses på ekstraktens side 198, er også fra tiden efter, at ■■■ er begyndt at benytte vejen. De to nederste fotos på samme side viser vejens udmunding ved ■■■. Der køres med høj fart på ■■■. Det er ikke et ufarligt sted at køre ud, og det er ikke egnet til tunge lastbiler.

Han ejer to maskiner sammen med ■■■. Maskinerne bruges ikke særlig meget. De har en halvdel hver.

■■■ har forklaret, at han er 57 år gammel og har boet på ■■■, siden han blev født og frem til 2020. Han overtog ■■■ fra sin far i 1999/2000 og solgte stedet videre i 2020. Han kommer fortsat i området og bor i dag 5 km derfra i ■■■.

Markvejen, der forbinder [REDACTED] med [REDACTED], har ligget der siden han var lille. Som dreng gik han ad markvejen, når han skulle hjem til [REDACTED], som han gik i folkeskole med. Der kom ofte kondiløbere og cyklister på markvejen, der fortsætter hele vejen til [REDACTED]. Han har også selv kørt på markvejen med traktor. Sidste gang var i 2019, da han efter at have sprøjtet marken tog markvejen hjem, hvilket han fortrød, da markvejen var meget ujævn. Han har aldrig oplevet, at markvejen var afspærret, men han kom en gang på cykel, hvor det næsten var umuligt at køre på vejen på grund af dens stand.

[REDACTED] ligger til venstre for [REDACTED] på kortet. Han havde udsigt til hele markvejen fra sin ejendom. Han har, mens han boede på [REDACTED], ofte set [REDACTED], som bor på [REDACTED] bruge markvejen for at køre til [REDACTED]. [REDACTED] har kørt på markvejen med sin traktor og sin røde tipvogn. Han kan ikke svare på, hvor ofte [REDACTED] benyttede markvejen. Han mindes ikke at have set øvrig færdsel på markvejen. Han har aldrig fået at vide, at han ikke måtte bruge markvejen.

Han ses fortsat privat med [REDACTED]. Han solgte [REDACTED] til [REDACTED], og han taler derigennem en gang imellem med [REDACTED].

[REDACTED] har forklaret, at han boede på [REDACTED] fra 1981-1987. I dag bor han i [REDACTED] og har ingen forbindelse til [REDACTED]. Markvejen, der forbinder [REDACTED] med [REDACTED], var der også, da han boede der. Han brugte selv hele markvejen – også det sidste stykke hen til den asfalterede vej, [REDACTED]. Det var en kvægejeendom, og han brugte markvejen i forbindelse med sit arbejde og kørte på vejen med både traktor og personbil. Han tog altid markvejen, hvis han skulle køre med traktor til [REDACTED] eller ud og høste for andre. Hvis de havde brug for det, brugte de vejen. Der var ingen grund til at køre 3 km ekstra via [REDACTED], og han har aldrig fået at vide, at de ikke måtte køre på den. Han havde for det meste én ansat på gården.

De brugte ikke markvejen om vinteren, men i perioder, som f.eks. under høsten, brugte de den flere gange om dagen. Markvejen var aldrig spærret af. Hvis de i en periode havde brugt markvejen meget til arbejdskørsel, kunne den komme i en sådan stand, at man ikke kunne køre på den i personbil, men en traktor kunne altid køre der. Når det blev godt vejr, kunne man igen bruge markvejen i personbil. Hvis vejen blev for ujævn af landbrugskørslen, jævnedes den ud igen. De vedligeholdte også deres egen del af vejen med grus.

Han har ingen privat relation til [REDACTED] eller [REDACTED]. [REDACTED] arbejdede som ung for ham i en periode.

I hele perioden 1981-1987 boede han på [REDACTED], og han har haft dyr på ejendommen i alle årene. Dyre- og fodertransporter samt tank- og postbiler kørte til ejendommen ad den rigtige adresse, [REDACTED].

[REDACTED] har forklaret, at da han blev født i 1962 ejede hans bedstefar, [REDACTED], [REDACTED]. Han var næsten dagligt på [REDACTED] som barn. Hans moster tog ham med fra [REDACTED] til gården, og de kørte altid i bil på markvejen fra [REDACTED] til [REDACTED]. Andre kørte også ad markvejen, f.eks. for at hente foderstoffer eller kørende fra [REDACTED]. Hvis de skulle handle ind, kørte de forbi [REDACTED]. Markvejen kunne være sneet til om vinteren, og så kørte de den anden vej. Under Anden Verdenskrig brugte tyskerne også vejen.

Han har kørt på markvejen på cykel, på knallert og i bil. [REDACTED] købte gården af hans bedstefar i 1973. Han blev venner med deres børn og fortsatte med at komme på gården.

Hans bedstefar havde køer og grise på gården. Mælkebilen kørte begge veje til gården afhængig af, hvor den skulle hen med mælken. Oletankbilen kørte også til tider ad markvejen. Dem, der kom fra [REDACTED] og skulle besøge hans bedstefar, kørte altid ind ad markvejen. Hvis de skulle i den anden retning, tog de den vej, der så var nærmest. Vejen blev ikke spærret. Hvis der var huller i markvejen, blev der lagt sten. Vejen var ikke i dårlig stand, heller ikke på det sidste stykke mod [REDACTED]. Han har aldrig kørt i en bil, der ikke kunne køre på markvejen.

Han kender både [REDACTED] og [REDACTED].

[REDACTED] har forklaret, at han sammen med fire andre i perioden 1981-2024 lejede jagen på [REDACTED] af ejendommens forskellige ejere. Han har i bil af og til brugt markvejen til at køre ind på jagtarealet. Han kørte da ind fra [REDACTED] og parkerede som regel bilen ved de to gravhøje. Hans jagtkamrater brugte også markvejen i forbindelse med deres jagt.

Han har set [REDACTED] bruge vejen til at køre ud på sine marker. Nogle gange kom der også cykler og en gul postbil kørende fra [REDACTED] ind ad markvejen forbi gravhøjene. Afhængig af afgrøderne på [REDACTED] marker, kunne markvejen få så dybe hjulspor, at andre ikke kunne køre ind ad markvejen med almindelige biler. Vejen kunne være ufarbar på grund af dybe traktorspor, men den var aldrig afspærret. Han har aldrig fået at vide, at han ikke måtte bruge markvejen, og han har heller aldrig spurgt nogen om lov til at bruge den.

Han er kommet i området indtil 2024. Han kender ingen af sagens parter privat.

■■■■ har forklaret, at han er født i 1944. Han er kommet i området ved fra 1981 til 2020 for at gå på jagt. Han har ellers ingen tilknytning til ■■■■. Han lejede jagten på ■■■■ sammen med nogle kolleger. På et tidspunkt fik de også jagten på en nabogård. ■■■■ har skiftet ejer 3-4 gange, men de har hele tiden beholdt jagtretten.

Han kender godt markvejen, der løber fra ■■■■ til ■■■■. Han har benyttet den i begge retninger i forbindelse med jagt. De kom alle fra ■■■■, og markvejen var den korteste vej. De brugte den af og til, men ikke hver gang. Der var tre tilgangsveje til jagtområdet. De benyttede alle tre. Det afhang af jagten og af, om markvejen var farbar. Nogle gange kunne man ikke køre med bil på markvejen. I perioden 1981 til 2020 har han brugt sin jagtret 10-20 gange om året. Det var både hverdag og weekend, men mest weekend.

Han har set andre, der færdedes på markvejen, men ikke mange. Det var medarbejdere fra ■■■■. De kom i perioder enten gående eller cyklende. Han har ikke set større landbrugsmaskiner krydse over hele vejstykket fra ■■■■ til ■■■■. Maskinerne blev benyttet af de respektive ejere af de to ejendomme på hver deres del af markvejen. Han har aldrig fået at vide, at han ikke måtte benytte markvejen. Han har heller aldrig spurgt om lov. Vejen har på intet tidspunkt været spærret. Han kender ingen af sagens parter.

■■■■ har supplerende forklaret, at hun fortsat bor på ■■■■. Markvejen ligger langs hendes grund tæt på ejendommen. Mange i nabolaget bruger jævnligt markvejen til at gå tur. Der var en fremmed, som sad fast på markvejen og måtte trækkes fri, fordi vejen ikke var egnet til personbiler. Der skal ikke meget regnvejr eller længerevarende fugtigt vejr til, før vejen bliver til et pløre med en halv meter dybe spor.

Før 2020 har hun set gående og utrolig sjældent traktorer på markvejen. ■■■■ har brugt markvejen til at køre med traktor for at hente foder i ensilage-dyngerne, men hun tvivler på, at deres kørsel har været gennemkørende. Efter 2020 har der kørt flere traktorer og andre landbrugsmaskiner, såsom mejetærskere og halmpressere. Hun ved ikke, hvem der ejer maskinerne, men ■■■■ har ikke haft den type maskiner.

Fra hun overtog ejendommen i 1988 og til perioden før 2020 var der ikke ændret færdsel på vejen. Hun observerede fra sin ejendom ingen gennemgående trafik.

■■■■ har supplerende forklaret, at han som barn boede på ■■■■. Fra huset var der udsigt til ■■■■. Når de sad i køkkenet, kunne de holde øje med trafikken på vejen. Hans far havde et hobbylandbrug, der blev drevet fra ■■■■, hvor de også kom meget. Herfra kunne man også se, hvad der foregik på ■■■■.

Fra han var ca. 10 år, og indtil han gik ud af skolen, arbejdede han hver dag efter skoletid på [REDACTED] for [REDACTED], der er [REDACTED] far. Der har i hans tid aldrig været trafik på markvejen fra [REDACTED] til [REDACTED]. Det var kun frem til skellet. Der var knap nok tale om en vej. [REDACTED] havde gravet vandingsanlæg ned ved markvejen. Der var ikke plads til at køre med lastbil. Det var kun [REDACTED], der brugte vejen, og det var kun hen til skellet. Man kunne godt komme længere, men ikke med bil.

Det mørke område øverst på fotoet, ekstraktens side 172, var en skov, som senere blev ryddet. Han fik på et tidspunkt arbejde hos [REDACTED]. Det var hans far, der passede dyrene på [REDACTED]. Han hjalp med at passe markerne på [REDACTED] men ikke dyrene. [REDACTED] traktorer var for store til, at de kunne benytte markvejen. De benyttede aldrig markvejen, men kørte hele vejen ned af [REDACTED], hen ad [REDACTED] og videre af den vej, der er angivet som Vej 2 på oversigtskortet i ekstrakten side 187. Han så ikke nogen bruge markvejen.

Det var hans far, der passede [REDACTED]. [REDACTED] var der måske 1-2 gange om året. Han har aldrig set [REDACTED] køre med landbrugsmaskiner over markvejen. Markvejen var ikke egnet til kørsel med almindelige køretøjer og slet ikke lastbiler. Den har aldrig været skrabet eller belagt med grus. I 1993 opførte han med at arbejde i området og har ikke været på ejendommen siden.

Han har talt med [REDACTED], dengang han arbejdede for [REDACTED] far, men har ellers ikke haft forbindelse til nogen af sagens parter.

[REDACTED] har forklaret, at han er 69 år og har været landpostbud i ca. 40 år. Han begyndte at køre postruten ved [REDACTED] som afløser i 1982 og kørte sidenhen ruten fast i 20 år. Han kom på ejendommen næsten hver dag. Han kørte altid til [REDACTED] ad [REDACTED] j forbi [REDACTED] og tilbage samme vej, da hans rute fortsatte ad [REDACTED] igennem [REDACTED]. Han havde [REDACTED] på sin rute. Resten af [REDACTED] hørte til [REDACTED]-postruten.

Han har set mælkekusken køre til og fra [REDACTED] ad samme vej som han. Han har somme tider set en traktor. [REDACTED], der ejede [REDACTED] kørte også ad [REDACTED], hvis de havde et ærinde i den retning. Han har ikke set nogen komme til eller fra [REDACTED] fra andre retninger.

[REDACTED] har forklaret, at han er 71 år gammel. Han har kørt med grise og kreaturer i 20-25 år. Det var bl.a. i perioden 1981 til 1995. Han kender godt [REDACTED]. Han kom på ejendommen og hentede dyr. Det var ca. hver 14. dag. Der var også andre vognmænd, som kørte for [REDACTED] i den periode. Han husker [REDACTED] og [REDACTED]. Det var [REDACTED], som

ejede stedet, da han begyndte at køre til [REDACTED] i midten af 80'erne. Han kørte altid ad vejen ved [REDACTED], både frem og tilbage. Mælkebilen kørte samme vej. Han har ikke lagt mærke til, om der blev benyttet andre veje til eller fra ejendommen. Han kom fra [REDACTED].

[REDACTED] har forklaret, at han er kommet på [REDACTED] tre gange om ugen i 32 år for at inseminere. De fleste gange kørte han ad vejen ved [REDACTED], ligesom posten og mælkebilen. Alle biler, der skulle til ejendommen, såsom service-, tank-, foderstof- og gyllebiler, kørte samme vej.

Han kender markvejen. Den gik ind mod [REDACTED] men var i dårlig stand. Han kunne kun køre på den, fordi han kørte i firehjulstrækker. Han har ikke kørt ad markvejen ofte, da det kun var en "smadret" markvej. Hvis tankbilen holdt ved [REDACTED], har han kørt ad markvejen for at "smutte" derover. Han har ikke set anden trafik på markvejen, heller ikke ejeren af [REDACTED]. Hvis han kom fra [REDACTED], kørte han forbi indkørslen til markvejen og rundt forbi [REDACTED] og [REDACTED] op til [REDACTED].

[REDACTED] har forklaret, at hun er 71 år og pensionist. Hun flyttede til [REDACTED] med sine forældre i 1958. Hun var dengang 4 år gammel. Hun boede hjemme, indtil hun var 16-17 år. Derefter var hun kun hjemme i weekenderne. Hun kender godt markvejen. Der var færdsel med både personbiler og mælketankbiler i hendes barndom. Der kom også lastbiler og traktorer. De kunne se færdslen fra køkkenvinduet og fra gården. Hendes far havde køer, og de skulle over vejen, når de skulle ind og malkes. Hendes far var derfor påpasselig med, at køerne kom sikkert over vejen. Der var bestemte personer, som kom på vejen hver dag. Hun husker ikke, at vejen har været spærret af. Hendes far sagde, at vejen skulle være frit tilgængelig. Hendes far parkerede heller ikke på vejen. Hun har aldrig fået at vide, at hun ikke måtte benytte vejen. Hun har set karlen fra [REDACTED] cykle på vejen. Hun ved ikke, om der også kom folk gående. Der blev ikke ryddet sne på vejen om vinteren. Det var hendes far ikke forpligtet til.

[REDACTED] er hendes storebror. Han er født i 1951. Hun ved ikke, hvorfor han skulle have forklaret, at han ikke har set store køretøjer på markvejen. Måske var det, fordi han ikke havde tænkt over det. Hun har selv stået med sin mor i køkkenet og iagttaget færdslen på vejen. Hendes far havde vejret gennem [REDACTED], når han skulle til søen. Han brugte ikke markvejen, medmindre det var i nødstilfælde. Der har aldrig været spærret af med tråd i skellet på markvejen. Der skulle være fri passage. Derfor lukkede hendes far kreaturerne ind på marken, så de ikke spærrede vejen.

Anbringender

Parterne har i det væsentlige gentaget deres anbringender for byretten.

Landsrettens begrundelse og resultat

Sagen angår, hvorvidt ejeren af [REDACTED] har vundet hævde på færdsel over matr.nr. [REDACTED], beliggende [REDACTED], herunder hvilken form for færdsel en sådan hævdevunden ret måtte omfatte.

Efter bevisførelsen for landsretten, herunder de fremlagte topografiske kort og luftfotos, lægges det til grund, at der i hvert fald siden 1862 har eksisteret et stykke markvej på det pågældende sted. Vejstykket på matr.nr. [REDACTED], har haft et nogenlunde ensartet forløb frem til i dag, hvor det er forbundet med [REDACTED] i den ene ende, og i den anden ende er forbundet med markvejen, der løber forbi det (nuværende) [REDACTED].

Det fremgår af de fremlagte BBR-meddelelser, at der i 1883 blev opført bebyggelse på [REDACTED] og i 1958 blev opført bebyggelse på [REDACTED] og [REDACTED]. Det kan i øvrigt lægges til grund, at ejendommen ved [REDACTED] senest i 1923 fik adgang til det offentlige vejnet via [REDACTED].

Af de afgivne parts- og vidneforklaringer fremgår, at det omtvistede vejstykke hovedsageligt har været benyttet af ejerne af [REDACTED] og [REDACTED] til at drive de omgivne jorde frem til skel, og at markvejen på den anden side af skellet – uden for matr.nr. [REDACTED] – har været benyttet af ejerne af [REDACTED] til at drive jordene tilhørende denne ejendom.

På den anførte baggrund finder landsretten det ikke godtgjort, at det omtvistede vejstykke skulle være bestemt til brug for ejerne af [REDACTED], eller at der i øvrigt er grundlag for at anse den omhandlede servitut for at være synbar. Det er derfor reglerne om alderstidshævd, der finder anvendelse.

De i sagen afgivne vidneforklaringer angår perioden fra begyndelse af 1950'erne og frem til i dag.

Af vidneforklaringerne vedrørende perioden frem til midten af 1980'erne fremgår, at ejerne af [REDACTED] i perioder har benyttet det pågældende stykke af markvejen til fods eller på cykel i forbindelse med bl.a. skolegang, med personbil bl.a. når markvejen udgjorde en genvej, og til erhvervsmæssig kørsel med landbrugsmaskiner, post- og mælketankbiler samt andre lastbiler, når vej- og vejforhold gjorde sådan færdsel mulig. Forklaringerne modsiges dog til dels af forklaringerne afgivet af [REDACTED] [REDACTED] der kun sjældent eller aldrig har set person-, tank- eller lastbiler på vejstykket.

Det fremgår af langt de fleste af forklaringerne vedrørende perioden fra midten af 1980'erne og frem til 2020, at vejstykket i denne periode kun i ganske begrænset omfang har været benyttet af ejerne af [REDACTED].

Det fremgår af partsforklaringerne, at vejstykket fra 2020 og frem til i dag i et vist omfang har været benyttet til færdsel med bl.a. person- og lastbil af [REDACTED], men mod [REDACTED] protest.

På den anførte baggrund finder landsretten det ikke bevist, at ejerne af [REDACTED] har udøvet en færdselsret på det omtvistede vejstykke af en sådan stadig og regelmæssig karakter, at der er grundlag for hævds erhvervelse.

Landsretten frifinder herefter [REDACTED] for [REDACTED] principale og subsidiære påstande om, at [REDACTED] skal anerkende, at [REDACTED] har vundet hævde til at benytte vejen over matr.nr. [REDACTED], beliggende [REDACTED].

Efter sagens udfald skal [REDACTED] i sagsomkostninger for landsretten betale 38.259,59 kr. til [REDACTED]. 35.000 kr. af beløbet er til dækning af udgifter til advokatbistand ekskl. moms, og 3.259,59 kr. er til dækning af udgifter til vidneførelse. Ud over sagens værdi er der ved fastsættelsen af beløbet til advokat taget hensyn til sagens omfang og hovedforhandlingens varighed.

THI KENDES FOR RET:

[REDACTED] skal anerkende, at han som ejer af ejendommen [REDACTED], ikke har vundet hævde på færdsel over matr.nr. [REDACTED], beliggende [REDACTED].

I sagsomkostninger for landsretten skal [REDACTED] inden 14 dage betale 38.259,59 kr. til [REDACTED]. Beløbet forrentes efter rentelovens § 8 a.